

OPORTUNITĂȚI DE PROMOVARE A INVESTIȚIILOR ÎN DOMENIUL ENERGIEI REGENERABILE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Nicolae MAGDÎL

Cornelia CRUCERESCU, dr., conf.univ.

Universitatea Tehnică a Moldovei.

Abstract: Energia regenerabilă are un rol vital în reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și a altor forme de poluare, precum și în sporirea siguranței unei țări în aprovizionarea cu energie. O cotă de 20 % a energiilor regenerabile ar putea însemna evitarea a 600-900 MtCO₂ (milioane de tone de CO₂) pe an. Energia regenerabilă poate fi utilizată în sectoarele producerea energiei electrice, încălzirea și răcirea, precum și transporturile. Scopul acestui studiu este de a analiza care sunt tendințele în domeniul energiilor regenerabile în Republica Moldova.

Cuvinte cheie: potențial energetic, energie regenerabilă, eolian, biomasă, fotovoltaic, proiect, promovare, siguranța asigurării.

Pe data de 17 martie 2010, la Viena a fost semnat protocolul privind aderarea Republicii Moldova la Comunitatea Energetică, care permite țării noastre să fie membru activ pe piața energetică regională și europeană, obligând statul să racordeze legislația națională din domeniul energetic la acquis-ul comunitar (ansamblu de măsuri convenite între Uniunea Europeană și fiecare țară candidată la aderare, care are ca scop stabilirea unei consultanțe speciale pentru ca acestea să adopte, cu costuri minime, corpusul de reguli și legi după care se administrează Uniunea Europeană). Astfel Republica Moldova și-a asumat angajamentul ca către anul 2020 din totalitatea surselor de energie, 20% să fie acoperite din Surse de Energie Regenerabilă (SER) creînd oportunități vaste pentru mediul antreprenorial al țării.

Energie regenerabilă este energia provenită din sursele ce se regenerează de la sine în scurt timp, practic fiind inepuizabile. Astfel de surse sunt: energia eoliană, energia solară, energia apei, (energia hidroelectrică, energia apelor curgătoare, energia mareelor, energia flux/refluxului mărilor și oceanelor), energie potențială osmotică, energia geotermică, (energie câștigată din căldura din adâncimea pământului), energie de biomasă: biodiesel, bioetanol, biogaz.

Figura 1. Surse de Energie Regenerabilă.

Sursa : <http://projet-cer-3pst3.overblog.com>

Conform raportului prezentat de Ministerul Economiei către Comunitatea Energetică, ponderea energiei regenerabile în totalul consumului intern brut de energie în țara noastră constituie cca. 11 %. Republica Moldova fiind un stat în care domină sectorul agrar și cu o amplasare geografică temperată are un potențial SER suficient pentru atingerea obiectivului de 20% din total consum de 1520 mii tone echivalent petrol (tep) conform Balanței energetice 2011 în deplin.

Tabelul 1

Potențialul Tehnic din Surse de Energie Regenerabilă în Republica Moldova

Surse de Energie Regenerabilă Tipul SER	Potențialul Tehnic		
	PJ	mii ktep	
Solară	50,4	1,2	
Eoliană	29,4	0,7	
Hidro	12,1	0,3	
Bio	Deșeuri agricole	7,5	0.179
	Lemne de foc	4,3	0.102
	Deșeuri de la procesare a lemnului, tescovină	4,7	0.112
	Biogaz	2,9	0.069
	Biocombustibil	2,1	0.050
Biomasă	Total biomasă	21,5	0,513
Total Potențial SER		113,4	2,7
Surse de energie cu potențial termic redus, inclusiv geotermală *	* Potențial teoretic	>80	>1,9

Sursa : *Balanța energetică a Republicii Moldova pentru anul 2011*

Potențialul tehnic eolian al Republicii Moldova

Conform estimărilor Băncii Europene pentru Reconstrucție și Dezvoltare din anul 2003 la înălțimea de 50 m deasupra solului cu factorul de putere 0,3 din 1:

- Capacitatea potențială – 500 MW;
- Energie electrică – 1,3 TWh - 33 % din consumul curent;

Existența la moment a facilităților fiscale prin scutirea de taxe vamale la importul grupurilor electrogene pentru energia eoliană cu capacitatea generatorului electric > 1 MW, în perioada de până la 31 decembrie 2015 cât și inițierea procedurii de introducere a tarifelor Feed-in duce la mobilizarea întreprinzătorilor pentru dezvoltarea și crearea unei afaceri durabile și profitabile.

Potențialul tehnic de biomasă al Republicii Moldova

Sectorul agrar al Republicii Moldova este o sursă neconținută de biomasă care fiind valorificată corect ar duce la micșorarea dependenței de importuri a surselor de energie. Peletizarea ,brichetarea ,sau fermentarea anaerobică pentru producerea biogazului permite utilizarea potențialului energetic a biomasei atât în sectorul industrial cât și cel privat , pentru încălzirea domiciliilor, fiind o alternativă mai economică și mai curată cu emisii zero.

Tabelul 2

Rezultatele ”Studiului de piață privind soluțiile accesibile de încălzire pe bază de biomasă a gospodăriilor din mediul rural”

Cultura	Biomasa rezultată	Cantitatea totală de biomasă disponibilă, mii tone		Media cantității totale de biomasă disponibilă, mii tone
		minim	maxim	
Porumb	Coceni	519	1058	799
Grâu	Paie	198	357	277
Orz	Paie	81	98	89
Floarea -soarelui	Tulpini	128	309	219
	Coji	26	28	27
TOTAL		952	1850	1411

Sursa : *Balanța energetică a Republicii Moldova pentru anul 2011*

Comerțul cu combustibili și energie provenită din SER este o afacere de succes . Pe lângă faptul că cererea de energie pe piață este mereu în creștere, acest sector este finanțat de stat și de alte surse din exterior.

Surse de finanțare

Guvernul Republicii Moldova cu ajutorul comunităților internaționale a fondat instrumente necesare pentru promovarea Surselor de Energie Regenerabilă și de finanțare a persoanelor juridice cât și fizice. Aceste surse sunt următoarele:

- › Fondul pentru Eficiență Energetică - Instituție creată în baza Hotărârii de Guvern Nr. 401 din 12.06.2012, pentru identificarea, evaluarea și finanțarea proiectelor în domeniul eficienței energetice și a valorificării surselor de energie regenerabilă. Pentru perioada 2013-2015, în conformitate cu Strategia Sectorială de Cheltuieli în domeniul energetic, mijloacele disponibile ale FEE vor constitui 380 389,5 mii lei. Mijloacele alocate în anul de gestiune 2013 – 161 mln.lei.
- › Programul MoREEFF - are drept obiectiv acordarea împrumuturilor locatarilor și proprietarilor de locuințe, Condominiilor/ Asociațiilor proprietarilor de apartamente, Companiilor de administrare a fondului locativ, Companiilor de servicii energetice („ESCO”) și altor companii eligibile de pe teritoriul Moldovei. Împrumuturile și granturile MoREEFF sunt disponibile până la 30 iunie 2017. Componenta de grant, poate constitui 20, 30 sau 35% . Bugetul programului fiind de 35 mil. €.
- › MoSEFF II - Linia de finanțare în cauză a fost lansată de BERD cu scopul susținerii investițiilor în eficiența energetică de către întreprinderile din Moldova, cu un buget de cca. 35 mil. €. Componenta de grant, a constituit în limitele a 5 – 20 %.
- › Agenția de Cooperare Internațională a Germaniei - Alocă mijloace financiare inclusiv pentru componenta Eficiență energetică pentru instituțiile publice. Pentru anul 2013, au fost alocate în acest sens 394 500 €.
- › Proiectul Energie și Biomasă - Perioada de derulare a proiectului – 2011-2014 .Bugetul proiectului – 14,56 mil. Euro. Țintele proiectului: instalarea a 130 de sisteme termice pe bază de paie, instalate în instituțiile publice de menire socială din comunitățile rurale, dotarea a 600 de gospodării casnice cu cazane eficiente energetic pe bază de biomasă;

Agenția pentru eficiență energetică cu susținerea Proiectului Energie și Biomasă a lansat 3 programe:

- Programul privind Acordarea echipamentului de brichetare și peletizare în rate pentru producătorii de combustibili solizi din biomasă;
- Pilotarea tehnologiei de cogenerare în cadrul unei întreprinderi din sectorul agro - industrial din Republica Moldova.

Proiecte de Energie Regenerabilă implementate și în curs de dezvoltare.

Proiecte ce țin de valorificarea energiei solare pentru producerea energiei electrice.

- proiect de producere a energiei electrice prin intermediul panourilor fotovoltaice, puterea instalației - 100 kW și se află în proprietatea companiei ”Solotrans-Agro” S.R.L, tariful stabilit de ANRE -1.92 lei/kWh.
- proiectul Institutului Oncologic „Promovarea energiei curate utilizând Sistemul Solar Fotovoltaic” care este realizat în baza asistenței oficiale pentru dezvoltare oferite R. Moldova, prin intermediul programului „Schema de Granturi pentru protecția mediului înconjurător și aspecte de schimbare a climei”, finanțat de Guvernul Japoniei, puterea instalației - 250 kW, tariful stabilit de ANRE -1.92 lei/kWh.

Proiecte ce țin de producerea energiei electrice din biomasă:

Centrale termice pentru instituțiile publice:

- 139 de proiecte implementate prin intermediul proiectului “Energie și Biomasă”, pentru 119 localități.
- 11 proiecte a câte 3,5 MW implementate prin intermediul proiectului “Energia Renovabilă din Deșeuri Agricole ” ;de pe 1500 m2 teren de plantații agricole , ceea ce corespunde unui volum de energie de cca. 0.17 ktep.

Unicul proiect în Republica Moldova, în domeniul producerii biogazului din deșeuri agricole, care are tarif aprobat de ANRE, este instalația de cogenerare: Puterea electrică instalată = 85 kW și Puterea termică instalată = 140 kW, aflată în proprietatea dlui Morari Vasile Ion din satul Colonița.

Bibliografie:

1. <http://www.infoeuropa.md/energia/impactul-aderarii-republicii-moldova-la-comunitatea-energetica-europeana-asupra-securitatii-sectorului-energetic-autohton/>
2. Balanța energetică a R. Moldova_2013
3. Balanța energetică a R. Moldova_2011
4. <http://www.biomasa.md/proiect-background-ro/>
5. Studiu de piață privind soluțiile accesibile de încălzire pe bază de biomasă a gospodăriilor din mediul rural